

maar ook buitenlandse bedrijven veel meer ruimte moet geven om zaken te doen in China. Minder bureaucratische rompslomp en meer sectoren die opengaan voor buitenlandse investeerders, ja zelfs een vrij inwisselbare yuan op termijn ligt in het verschiet. En dat is goed nieuws voor buitenlandse bedrijven, omdat die hun lokale activiteiten dan veel flexibeler en dus goedkoper kunnen financieren en makkelijker hun winsten uit China terug kunnen sluisen naar hun thuisland.

ENTHOUSIASME BEKOELD

Tot zover de hooggespannen verwachtingen. De zone is ruim een maand open en het enthousiasme is inmiddels flink bekoeld. De zogenoemde 'negatieve lijst' van sectoren die gesloten blijven voor buitenlandse bedrijven is veel langer dan gedacht. Voor 18 sectoren en 1067 subcategorieën worden de voorgespiegelde financiële hervormingen pas later in fases en op kleinere schaal uitgerold.

Sceptici zien het ook als een slecht omen dat de Chinese premier Li Keqiang niet aanwezig was in Shanghai bij de opening van de zone. De afwezigheid van Keqiang, in China steevast aangeduid als geestelijk vader van het project, zou veel zeggen over de importantie van de zone en de hoop op echte economische en financiële hervormingen waarnaar door het internationale bedrijfsleven reikhalzend wordt uitgekeken.

Het feit dat de huizen- en kantoorprijzen in de weken voorafgaand aan de opening met tientallen procenten waren gestegen, is koren op de molen van sceptici die menen dat de vrijhandelszone vooral een manier is om snel geld te verdienen via gebiedsontwikkeling in plaats van een serieuze poging om economische hervormingen te testen. "Als je de kapitaalrekening wilt openen, zou het veel gemakkelijker zijn om een beperkt aantal bestaande bankvestigingen een licentie te geven om deel te nemen

in grensoverschrijdende yuan-leningen, in plaats van hele nieuwe financiële centra te creëren", schreef columnist Tom Holland in de *South China Morning Post*.

VRIJHANDELSHYPE

Ook andere steden in China staan te trappelen om hun eigen vrijhandelszone te openen. Wuhan, Xiamen, Tianjin, Shenzhen en zelfs steden in het verre westen van China hebben plannen op tafel liggen voor hun eigen vrijhandelszone. Het is onwaarschijnlijk dat de centrale overheid in Peking al die plannen zonder meer goedkeurt, maar het illustreert de hype die in China is ontstaan rond het openen van nieuwe zones, die geld kunnen opleveren.

Geld dat lokale overheden in toenemende mate hard nodig hebben. De afgelopen jaren hebben ze tientallen miljarden geleend via allerlei investeringsvehikels en dat geld vervolgens vooral besteed aan

**DE VRIJHANDELS-
ZONE IS RUIM EEN
MAAND OPEN EN
HET ENTHOUSIASME
IS INMIDDELS
FLINK BEKOELD**

de bouw van huizen, infrastructuur en fabrieken. Dergelijke investeringen zijn vooralsnog bij lange na niet voldoende om de leningen mee terug te betalen, waardoor lokale overheden gedwongen zijn nieuwe leningen aan te trekken om bestaande kredieten te herfinancieren.

Niemand in China weet precies hoeveel geld lokale overheden sinds 2008, toen China een groot-schalig stimuleringsprogramma startte, hebben geleend. Uit een officieel onderzoek van de Chinese rekenkamer bleek dat lokale overheden eind 2010 bijna 11.000 miljard yuan (1.336 miljard euro) aan schulden hadden. Sindsdien zijn de schulden verder opgelopen. De overheid maakt zich grote zorgen en heeft een nieuw onderzoek gelast, waarvan de resultaten nog deze maand worden verwacht.

STIJGENDE SCHULDEN

Volgens een niet bij naam genoemde onderzoeker zijn de verplichtingen van lokale overheden sinds eind 2010 zelfs verdubbeld, zo berichtte de staatskrant *Economic Information*, maar dat bericht werd later weer van de website gehaald. Een verdubbeling of zelf een nog sterkere stijging zoals sommige

analisten verwachten, zou betekenen dat de schuldpositie bij lokale overheden in China zou zijn opgelopen tot 30 tot 60 procent van het bruto binnenlands product. "Het engst is dat zelfs de centrale overheid niet echt weet hoe groot de omvang van de schulden bij lokale overheden is", zei Hu Yifan van het Chinese effectenkantoor Haitong International tegenover de *Wall Street Journal*.

Beleggers die willen inspelen op de oprichting van vrijhandelszones door te beleggen in buitenlandse multinationals die mogelijk kunnen profiteren van dergelijke zones, doen er daarom goed aan feiten en daadwerkelijke beleidsmaatregelen te scheiden van de hype die rondom de economische zones in China is ontstaan. Hoewel volgens de media in China een groot aantal kleine ondernemers zich heeft aangemeld om een vestiging in de zone te openen, nemen grote beursgenoteerde internationale bedrijven nog een afwachtende houding aan. Pas als zij zich echt gaan committeren aan de zone, zal de vrijhandelszone in Shanghai de geschiedenisboeken ingaan als een belangrijke mijlpaal in China's voortdurende economische opendeurbelid. Voor die conclusie is het nu nog veel te vroeg.